

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Maročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 2. oktobra 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 117.

Kmetijsko društvo v Trebnjem in točenje alkoholnih pijač.

Vsem je še v živem spominu, s kakšno odločnostjo sta hotela gg. velika župana obeh slovenskih pokrajin zatreti alkoholizem z odpravo točenja alkoholnih pijač v trgovinah s špicerijskim blagom. Resnici na ljubo moram priznati, da je vsak uviden trgovec to akcijo pozdravil, v kolikor je imela namen onemogočiti alkoholikom pijančevanje izven gostilniških lokalov. Gostilničar ima za točenje vina, žganja in drugih pijač pripravne prostore in pri tem naj ostane! Ali glejte čudo današnjega pojmovanja o presoji enakosti pred kakim odlokom. Ravno isti g. veliki župan, ki je izdal omenjeni odlok za odpravo točenja alkoholnih pijač v trgovskih lokalih, je izdal pred par dnevi Kmetijskemu društvu v Trebnjem dovoljenje za točenje alkoholnih pijač stoječim gostom v trgovskem lokalu.

V izogib vsem mogočim izbegavanjem v tej zadevi, navajam sledeča dejstva: Kmetijsko društvo v Trebnjem obstoja ca. 10. let. To društvo je med tem časom uživalo vse mogoče podpore raznih uradov in podjetij. Kljub temu in na videz dobremu namenu pa to društvo ni svojim članom nikoli nudilo kakih olajšav ali nižjih cen za razne potrebščine. Cene vsemu blagu so bile enake ali pa celo višje od onih v legitimnih trgovinah, katere so bile dolga leta deležne le odredb, ki so ovirala njih razvoj, tako da je dobil trgovec utis, da se hoče trgovca pred kukujočo publiko orisati kot škodljivega in nepotrebneza. Toda vse to ni pomagalo Kmetijskemu društvu iz večnih nepravil in zadreg, ker so bilance izkazale leto za letom deficit. Odborniki in gospodje te zadruge so si belili glave kako temu odpomoči, nekateri so predlagali takojšnjo likvidacijo (kar bi bilo edino pravilno), drugi so temu naprotivali iz strahu pred ljudsko sodbo, ker ljudje so se spraševali, čemu je ta zadruga, ki svojim članom

ničesar ne nudi in vendar ni nobenih dobičkov itd. Tuhtali so na vse načine in pogruntali to-le: Naročili so od nekega en vagon dalmatinskega vina in ga nastavili po Din 8.50 in Din 9.— za 1 liter na debelo za žetev in mlačev. Upanje na ta masten zaslužek jim je pa splavalo po vodi, ker jih je neki tukajšnji agilni gostilničar prehitel z dobrim in pristnim dalmatincem po Din 7.50 za liter. Seveda so vsi pametni kmetje segli po cenejšem in boljšem vinu. Gostilničar je prodal svoj vagon vina v enem mesecu, a Kmetijsko društvo ga je kljub veliki reklami prodalo le ca. 20 hektolitrov. Kakor znano, se pa dalmatinsko vino ne drži čez zimo in društvo je pogruntalo, da si mora izposlovati pravico točenja alkoholnih pijač v trgovini. Kakor sem že uvodoma povedal, je to pravico podelil g. veliki župan. Vse to je bilo rešeno v par dneh. Tudi vem, da ni nobena komisija pregledala poslovne prostore itd. Drugi prosilec bi imel z enako zadevo več mesecev potov, prošenj in komisijskih ogledov in velikanske denarne žrtve za preureditev lokalov in razne ogleda.

Preljubi moji stanovski tovariši in prijatelji gostilničarji, razmišljajte o tem!

Posebno pa še priporočam, da o tem razmišlja pisec članka »Kdo je kriv?« v »Gostilničarju« z dne 20. avgusta t. l., šte. 8.

Vsej javnosti in obrtni oblasti pa še povem, da se imenovano društvo od vsega početka ni držalo zadrugnih pravil in je prodajalo članom in nečlanom, se posluževalo takih reklamnih metod, katerih bi se trgovec ne mogel za nobene denarje poslužiti. Prizadetj me dobro razumejo. So slučaji, da sem v enem poldnevu poslal po osem strank, ki niso člani te zadruge in so vsi dobili to, kar sem jim naročil, da kupijo tam. O tem bodem pa pozneje obširneje pisal, ker imam že veliko gradiva in se mi podeželjsko ljudstvo smili; čakam samo bolj ugodnega vremena.

Drugič pride poglavje o obdavčenju tega društva.

Ivan Grosek.

Izvoz slovenskega hmelja.

Pred vojno je šel skoro ves slovenski hmelj v Zatec in Nürnberg, kjer je bil običajno mešan z drugimi provenijencami in odkoder je šel na svetovni trg pod tujim imenom. Tako naš hmelj pod svojim pravim imenom skoro nikjer ni bil poznan.

Po vojni so začeli nekateri podjetni domačini iskati direktne zveze z inozemskimi pivovarnami in z inozemskim trgovim sploh, sprva v Avstriji in Italiji, pozneje tudi v Franciji, v Belgiji in v drugih deželah. Poleg Slovencev so se tudi baški trgovci, Poljaki in Rusija začeli zanimati za direkten izvoz, zlasti v Francijo in Belgijo. Tako je nastal v zadnjih letih nekak tretji hmeljski center v Strassburgu, ki leži na periferiji alzaških hmeljskih nasadov in ki je vsled svoje ugodne lege potegnil nase precejšen del jugoslovenske, poljske in ruske produkcije in seveda tudi več ali manj češke in nemške. Tako se nahajajo v strasburških tranzitnih skladiščih stalne zaloge hmelja vseh provenijenc: jugoslovenskega, poljskega,

ruskega, nemškega, češkega in celo ameriškega hmelja. Iz Strassburga se potem dirigira ali na francoski trg ali v Belgijo, na Nizozemsko, v Nemčijo itd.

Velike zasluge za upeljavo slovenskega hmelja v Francijo in v Belgijo si je pridobila slovensko-francoska trgovska družba J. Lavrič & Cie. v Strassburgu, ki deluje že osmo leto v tej smeri. Zlasti to pomlad se je videlo, kolike važnosti za razpečevanje hmelja, zlasti v časih stagnacije, je dobra trgovska organizacija. Ko v Zalcu par mesecev ni bilo nikakega povpraševanja, je gornja družba prodala preko 1000 starih stotov štajerskega hmelja, med tem ko je v prenapolnjenih nürnberskih in žateških skladiščih obležalo na tisoče stotov neprodanega blaga. Z razdelitvijo hmelja na tri središča: Zatec-Nürnberg-Strassbourg se bo tudi prepričilo premočno nakopičenje hmelja na enem mestu, kar slabo vpliva na cene in otežuje hitro prodajo.

Kam gredo štajerska jabolka?

(Pripombe k graški razstavi sadja.)

Pod gornjim naslovom je objavil konzulent graške zbornice g. dr. Kronegger v »Grazer Volksblattu« od 30. septembra t. l. zelo zanimiv članek. Ker bo članek zanimal tudi naše producente jabolk, ga prinašamo v naslednjem prevodu: V štajerski produkciji sadja zavzemajo jabolka prvo mesto. Skoro polovica celokupne avstrijske produkcije jabolk odpade na Štajersko. Proti severu zavarovana in proti jugu odprta lega Štajerske tvori temelj njenega bogastva na sadju; zmerno podnebje, ki ne pozna dalj časa trajajočega, visokega ali nizkega temperaturnega stanja, daje štajerskemu jabolku njegov znani aroma, ki ne zaostaja za aromom južnotirolskega sadja. Radi odcepitve južne Štajerske so sicer veliki predeli, kjer goje jabolka, pripadli Jugoslaviji, toda glavni produkcijski predeli so pa le nam (Avstrijcem) ostali. V dobrih sadnih letih znaša na Štajerskem produkcija jabolk 20.000 vagonov, od te vsote se vsekakor najmanj 6.000 vagonov porabi doma na Štajerskem; a tudi leta 1927, ko je bila slaba srednja letina, je znašala produkcija po poljedelski statistiki okrog 8.000 vagonov jabolk. Iz teh števil je razvidno, da so že pri boljši srednji letini znatne količine jabolk za izvoz na razpolago.

Najstarejši in do sedaj še tudi najboljši način oddaje sadja je — če izvzamemo uporabo za mošt — izvoz svežega sadja; ostale uporabe, kakor za žganje in za izdelavo marmelade, se vkljub ponovnim poskusom niso mogle uveljaviti, kajti Avstrija je za konsum teh finalnih produktov veliki premajhna in sosedne države se z visokimi carinami varujejo proti uvozu finalnih produktov. Pri takih, že za časa monarhije obstoječih produkcijskih razmerah se je mogla in tudi morala razviti eksportna trgovina s sadjem. Da je naša (štajerska) izvozna trgovina v vsakem oziru dobra, je razvidno že iz dejstva, da naše štajersko sadje vsako leto v Nemčiji, Holandski, v nordijskih državah, v Češkoslovaški in v Madžarski z uspehom tekmuje s tujimi proizvodi; približno 90 procentov štajerskih jabolk, ki pridejo za izvoz v poštev, se proda v Nemčijo, ki že od nekdaj ceni štajersko sadje zaradi njegove arome.

Eksportna trgovina se v zvezi s poljedelskimi krogi trudi na eni strani zboljšati produkcijo (zmanjšanje vrst, pobiranje škodljivcev, pravilno ravnanje z drevesom in sadjem, sortiranje), na drugi strani pa na tarifno in trgovsko politiko tako vplivati, da ne bodo konkurenčne države imele v konsumirajočih državah, posebno pa v Nemčiji (takih) prednosti, ki bi ovirale naš uvoz sadja in s tem tudi škodile naši produkciji. Mnogo dela, posebno organizatorične narave, je še pred nami, predno bomo našemu sadju v tu- in inozemstvu pridobili ono mesto, katerega že danes zavzema južno-tirolsko, švicarsko in ogrsko sadje.

Dolžnost vsakega zavednega trgovca je, da pridobi vsaj enega naročnika na »Trgovski list«!

Inž. M. Šuklje:

Zaščita avtorskih pravic za tehnična dela.*

Svest sem si težavne naloge, ki sem jo prevzel: da pred tako odličnim zborom spregovorim kot predstavnik ljubljanske inženjerske zbornice o željah in težnjah nas inženjerjev glede narodne in mednarodne zaščite avtorskih pravic. Te naše želje so Vam na splošno že znane. Iz same zgodovine Bernske konvencije je razvidno, da je v instrument — prvotno namenjen le zaščiti književnih in umetniških del — vstopila tudi tendenca zaščite onih znanstvenikov in tehniških operatov, ki spadajo v področje inženjstva in ki deloma merijo v industrijsko uporabo. Pač je bilo že v Zaključnem protokolu od 9. septembra 1886 izraženo, da naj bodo poleg arhitektonskih načrtov tudi arhitektonske zgradbe deležne dobrot konvencije, vendar le v onih pogodbenih državah, ki taka dela ščitijo po svojih narodnih zakonih. V revidirani konvenciji iz l. 1908 se potem še omenjajo »umetniška dela primenjena v industriji«, pa tudi le z omejitvijo, v kolikor da zaščito dovoljava zakonodaja vsake države. In če končno pogledamo danes veljavni tekst, stipuliran po letošnji konferenci v Rimu, se položaj ni bistveno spremenil. Navzlic živahnim diskusijam ni uspelo priti do enoglasnosti, da bi se industrijsko uporabljanim umetniškim delom priznala polna zaščita. Sicer pa mislim, da je bolje tako!

Stremljenja, ki so dovedla do mednarodne konvencije, so imela idealni namen varovati čistost umetniških proizvodov pred nedopustnim reproduciranjem in ponarejanjem. Poleg tega pa je važna naloga konvencije varovati materijelne interese književnikov in glasbenikov ter njim zagotoviti delež na donosu obrtne in trgovske eksploatacije njihovih tvorov. Prav podobno pa imamo tudi inženjerji potrebo pa krepki zaščiti naših moralnih in materijelnih interesov.

Po našem naziranju ne nudi Bernska konvencija avtorskim pravicam inženjerjev zadostne zaščite in morda velja skoraj isto o delih upodabljalnih umetnosti. Menim, da bi šli mi predaleč, če bi tako zaščito zahtevali od te konvencije, ki je bila od početka namenjena književnikom, glasbenikom in slikarjem, vsaj po definiciji prejšnjega teksta, ki pripušča v pojem književnih in umetniških del le one proizvode, ki se dajo objaviti potom tiska ali z drugačno razmnožitvijo. Tudi v državah, ki so bile že 1886 pristopile konvenciji, obstojajo narodni zakoni posebej za dela literature in glasbene umetnosti in zopet posebej za dela upodabljalnih umetnosti. Manjka pa zakonska zaščita za tehnična inženjerska dela, ki se le mučno in le po malem delu morejo spraviti pod oedo Bernske konvencije in pritičnih narodnih zakonov.

Tehnična inženjerska dela imajo še pot v zakon o zaščiti industrijske svojine, ki pa je dokaj težavna in zato draga. V področju industrijske svojine

* Mednarodno združenje književnikov in umetnikov je imelo te dni svoj 36. kongres, ki se je vršil v Beogradu in zaključil dne 1. oktobra 1928 v Ljubljani. Zaključni seji je prisostvovalo nad 70 oseb, med temi je bilo 37 inozemcev, ki so zastopali 34 raznih držav. Na zaključnem zborovanju je imel predsednik inženjerske zbornice v Ljubljani g. ing. Milan Šuklje gornji govor, ki bo gotovo zanimal tudi širšo gospodarsko javnost.

ne je življenska doba zaščite omejena na 15 let! Kaka razlika napram Vaši konvenciji! Navzlic tem pritožbam pa smatram, da se področje industrijske svojine ne sme okrniti, kakor bi se to zgodilo po predlogu, da se naj umetniška dela, primenjena v industriji, sprejmejo v polno zaščito Bernske konvencije.

V naši državi je danes stanje tako: nimamo enotnega zakona o avtorskem pravu. Če naj država pristopi konvenciji, kakor želimo in pričakujemo, mora predhodno dati zakonsko zaščito pravicam, ki so predmet konvencije. V istini se pripravljamo narodni zakon o zaščiti avtorskega prava in dotični projekt kaže, da so pri njega izdelavi sodelovali tudi inženjerji. Niso pa mogli uplívati v zadostni meri in ostali so nekako v kotu. Radikalna je pač rešitev, ki je krepko dana v § 7: da obdrži zaščito po tem zakonu neko delo, tudi če je zaščiten kot industrijski vzorec ali model. — Očividno smo tu zašli v opasno protislovje, ki ne more obstati.

Sicer pa nam je težko. Naša dežela trpi pod gospodarskimi težavami, ki zahtevajo od nas vseh naporno delavnost. Obenem moramo opraviti mnogo zakonodajnega dela, da izenačimo zakonske sisteme novozdruženih teritorijev in da te sisteme spravimo v sklad z aspiracijami sodobne mentalitete. Vsak izmed nas, ki sodelujemo v javnem življenju, je moral proučiti neštete zakone in uredbe in tudi sam pomagati pri mnogih zakonskih projektih. Naš oficijelni zakonodajni aparat je večkrat po političnih diskusijah in borbah na dolge mesece zaviran, potem zopet zaide v pospešen obrat in producira defeta, še ne dovršena. V takih prilikah je težko, in posebno nam inženjerjem, ki nimamo govornikov niti ne uživamo vnete podpore uplívnega časopisja. In bojimo se, da ne bi v zaščiti našega duševnega dela predaleč zaostali za uspehi drugih naših duševnih delavcev, ki jih vežejo ozke rodbinske vezi s hipertrofično razvitim jugoslovanskim novinarstvom.

Pri vsem tem hočemo ostati pri zdravem optimizmu. In trdno verujemo, da pridejo vsej deželi in tudi nam svitli dnevi. Danes pa naj izrečem željo, uvaženi gostje naše dežele, da se Vam ta dežela prikaži v solčni luči in da Vam razgrni vse svoje krasote. Naj si naša dežela pridobi trajne simpatije mednarodnega združenja književnikov in umetnikov, ki tvori po svojih slavni tradicijah in odličnih predstavnikih tako važen in upoštevan organ svetovnega kulturnega edinstva!

Šmol-ova

„Gumitran“

mast za usnje

edino pravo sredstvo

za konzerviranje usnja

štrpacnih čevljev

„UNIO“, družba z o. z.

Maribor

Ugodna prilika.

Precej daleč za nami so tisti časi, ko je tudi v trgovini pomenila kljuka pet, križ deset in kol eno in so se ti znaki zapisovali na vrata. To je bila nekaj glavna knjiga in trgovsko knjigovodstvo nadrobnega trgovca. Obseg tudi nadrobne trgovine se je tako povečal, razmere so se tako izpremenile, da tudi najmanjši trgovec potrebuje knjigovodstvo, ki sicer ni tako obsežno, ne tako podrobno organizirano, kakor je v veliki trgovini, ali v redu mora biti tudi njegovo knjigovodstvo in mu mora pokazati točno stanje njegovega premoženja in gibanje tega premoženja kakor tudi njegov zaslužek. Iz svojih knjig mora videti, ali in koliko je zaslužil ali koliko je izgubil. Nikakor ni dovoljeno, da bi samo ugibal, kako mu gre trgovina. Zato mora biti vsaki trgovec in vsaki nastavljenec toliko izvežban v knjigovodstvu, da si ga zna zgoraj navedenim zahtevam odgovarjajoče urediti. Vsak trgovski nastavljenec, kateri želi boljše plačane službe, mora poznati knjigovodstvo, trgovsko dopisovanje in razne jezike. Posebno moramo priporočati ženskim pisarniškim močem, da se priučijo slovenske in nemške stenografije. Dobre stenografije se vedno iščejo in se tudi dobro plačajo. Pa tudi za lastno porabo je stenografija pomembna in veseli vsakega, kateri si zna stenografirati svoje misli in svoje spomine ali jo uporablja tudi v poslovnem življenju.

Z ozirom na naše državne meje in na položaj svoje zemlje nam je znanje tujih jezikov, posebno nemščine in italijanščine, nujno potrebno. Kakor od svojega dobavitelja lahko zahtevamo, da nam dopisuje v našem jeziku, tako moramo mi svojim odjemalcem pisati v njihovem jeziku.

V znatni meri smo navezani tudi na odjemalce na jugu naše države. Tem moramo dopisovati v njihovem jeziku. Potrebna nam je srbohrvaščina, katera potreba bo postala še bolj občutna, ko bodo politični petelini si obgrizli svoje grebene, ko bodo tudi v vrstah politikarjev zavladala pamet in spoznanje, da smo navezani drug na drugega in koristimo le svoji bodočnosti, če si uredimo državo ne glede na strankarje tako, da bomo vsi zadovoljni. Poslovne zveze z jugom bodo postale še mnogo bolj živahne.

Trgovsko društvo Merkur nudi svojim članom s svojimi učnimi tečaji priliko, da si pridobijo in izpopolnijo znanje knjigovodstva, nemščine, italijanščine, srbohrvaščine, nemške in slovenske stenografije. Članstvo bi naj te tečaje prav marljivo obiskovalo. Voditelji tečajev ovažujejo, da so obiskovalci od celodnevne dela utrujeni, zato je poduk temu primeren tako prikrojen, da lahko vsak zmaguje snov in ima tudi koristi od obiskovanja tečajev. Ne zamudite lepe prilike, saj se bodele še v poznih letih radi spominjali učnih tečajev društva Merkur.

Francija kot finančni centrum.

Obtok bankovcev na Francoskem v obsegu nad 60 milijard frankov bo marsikoga presenetil, ki je pričakoval po stabilizaciji franka in po povrnitvi k čisti zlati valuti manjši obtok bankovcev. Pred stabilizacijo je morala nakupiti Francoska banka številne devize, ravno zato, da zavaruje tečaju franka stabilnost. Ta devizna množina je znašala neposredno pred stabilizacijo več kot 40 milijard frankov; pozneje so jo polagoma znižali. Povišanje obtoka bankovcev so tem manj pričakovali, ker bi bilo po teoriji moralo nastopiti znižanje. Država je naložila v banki poltretje milijardo, amortizacijska blagajna 300 milijonov, tako da bi se bil moral obtok pravzaprav za tri milijarde znižati. Ker se je pa nasprotno od junija za 3 milijarde povečal, nastane diferenca 6 milijard; od te vsote pride 5 milijard na devize, ki jih je bila dala banka velikim kreditnim zavodom, s čimer so si v Londonu in New-Yorku priborili merodajno mesto; ena milijarda pa pride na zopetni nakup starih zlatih novcev, ki niso bili več v obtoku. Povečanje obtoka bankovcev bo imelo za posledico nadaljno zvišanje cen, koje prvi znaki se že sedaj razločno opazijo. Obstoječa denarna likvidnost na Francoskem bi morala imeti to posledico, da bi se izvoz kapitala pomnožil, ker nudita London in New-York veliko boljše obrestovalne možnosti, ne oziraje se na Berlin in na Srednjo Evropo. Če se to ni

zgodilo, moremo iskati vzrok le v neki gotovi opreznosti kapitalistov, ki niso še našli poti v inozemstvo. Dolgotrajni gospodarski prisilni režim, ki je bil vsled vojske pač potreben, je imel psihološke učinke, ki zavirajo normalni razvoj. Denarna likvidnost je tem večja, ker je povpraševanje po kreditu doma na Francoskem le majhno in izkazuje tudi menični eskompt še zmeraj prav nizke številke.

Vsa ta dejstva nam pričajo, da bo Francija v kratkem zopet prevzela svojo staro vlogo kot izvozna dežela kapitala. Notranja denarna likvidnost, ki ji ne odgovarjajo nobene zadostne naložilne možnosti v domovini, bo prej ali slej prisilila pariški denarni trg, da bo posvetil svojo pozornost inozemskim papirjem. Pariz bo postal zopet središče emisij in obenem za Evropo merodajni trg za kratkoročne kredite. Ta razvoj je važen prav posebno za Srednjo Evropo, kjer obstoji pomanjkanje kreditov. Če pomislimo, da so obrestovali v Berlinu na koncu avgusta dnevni denar v prvih bankah z 9 odstotki, nastane vprašanje, če ne bo med pariško denarno preobilico in med srednjeevropsko kreditno potrebo nastopilo kmalu izenačenje, ki bo za oba dela dobro.

Dosedanji pariški krediti v Srednji Evropi so se gibali v ozkih mejah. Pričakovati je sedaj, da bo prinesla prihajajoča zima razširjenje obstoječih zvez; pri tem igra veliko vlogo tudi še obstoječa politika zblizanja.

MEDNARODNA GOSPODARSKA KONFERENCA V PRAGI.

Udeležbo pri tej konferenci je priglasilo doslej 25 mednarodnih organizacij s 120 delegati, med katerimi beremo imena evropskega in svetovnega slovesa. Pripravljala dela veliko obetajo. Osem referatov je pripravljenih že v tisku, in sicer so jih pripravile Češkoslovaška, Nemčija, Avstrija, Bolgarija, Francija, Anglija, Belgija in Japonska. Bo nekaj velikega.

POLJSKA HOČE REVIDIRATI SVOJE TRGOVSKE POGODBE.

Poljski listi poročajo, da so gospodarski krogi opozorili merodajne činitelje na dejstvo, da je že dalj časa trajajoča pasivnost v bilanci poljske zunanje trgovine deloma tudi posledica nekaterih pomanjkljivosti v trgovskih pogodbah. Zato silijo ti krogi na to, da se trgovske pogodbe temeljito revidirajo, in sicer sicer v smislu večjega pospeševanja do-

mače produkcije. Po poročilih listov je vlada to stališče priznala kot upravičeno.

BOJ ZA SLADKORNO CENO V ČEŠKOSLOVAŠKI.

Na zvišanje sladkorne cene v Češkoslovaški je nastopila takoj obrambna akcija. Pogajanja, ki jih je imela vlada s sladkornimi industriji, so imela ta zaključek, da se sladkorna cena ne bo zvišala za 60 Kč pri metrskem stotu, temveč samo za 20 Kč. Nova cena bo veljala od 1. oktobra naprej. Vlada je zelo veliko storila, da je prišlo do tega zaključka in je podprla sladkorno industrijo s ca 180 milijoni Kč v raznih oblikah, na primer z znižanjem davkov, s transportnimi olajšavami itd. Spričo pomena, ki ga ima Češkoslovaška v mednarodni sladkorni industriji in v mednarodni trgovini, je vsak tamošnji pojav važen tudi za vse druge sladkorne trge.

Naša lesna industrija in reforma železniške tarife.

Zveza industrijev, odsek za lesno industrijo, v Ljubljani je poslala svojim članom naslednjo okrožnico: V dneih 26. in 27. septembra t. l. se je vršila pri Trgovsko-obrtniški zbornici v Zagrebu anketa tarifnega odbora z interesi lesne industrije in trgovine glede reforme železniških tarif za prevoz lesa in lesnih izdelkov. Proračun ministrstva saobračaja za leto 1928 izkazuje namreč primanjkljaj od Din 430.000.000— in ta znesek hoče ministrstvo vsaj deloma kriti potom povišanja železniških tarif. Ker tvorijo les in lesni izdelki dobro četrtino celotnega železniškega prometa, hoče železniška uprava obremeniti v prvi vrsti prevoz teh produktov in to zlasti onih, ki se prevažajo v velikih količinah.

Zvezo industrijev, odsek za lesno industrijo, je zastopal na anketi tajnik g. Danilo Goriup. Pred anketo se je vršila na željo ministrstva šum in rud predkonferenca zastopnikov lesne industrije, katero je sklical Savez industrije šumskih proizvodov v Zagrebu. Na tej konferenci se je dosegla soglasnost vseh interesentov.

Dne 26. septembra t. l. predpoldne se je vršila na to prva skupna seja tarifnega odbora in interesentov v navzočnosti zastopnikov ministrstva saobračaja, generalne direkcije državnih železnic, ministrstva šum in rud in ministrstva trgovine in industrije. V generalni debati je zastopnik Zveze industrijev z vsem povdarkom zavrnil namero ministrstva saobračaja, da potom povišanja železniških tarif za les doseže ravnovesje svojega proračuna, ker bi bila neposredna posledica takega povišanja nadržavanje našega izvoza in znatno poslabšanje naše trgovinske bilance. Pomen izvoza lesa za trgovinsko bilanco ni treba posebej povdarjati. Že leta 1924 je glasom statistike Generalne direkcije carin prekoračil izvoz gradbenega lesa količino 1.000.000 ton in v kljub težki konkurenci in ponovnem padcu cen se izvoz polagoma dviga. Izvoz lesa in lesnih izdelkov je znašal v letu 1927 že ca. 27% celotne količine izvoza in skoro 20% vrednosti izvožene robe. Če je gospod zastopnik ministrstva saobračaja mnenja, da se železniška prometna služba stalno boljša, vendar govorijo proti taki trditvi statistični podatki. Leta 1927 je mogla kriti železniška direkcija v Ljubljani za časa glavne sezone izvoza meseca septembra ca. 73% od lesne industrije naročenih vagonov, v letu 1928 pa je bilo stanje že meseca julija katastrofalno, meseca avgusta se je krito še ca. 15% naročil, septembra 1928 pa niti ne 10%! Posebno težko je prizadeta industrija v Sloveniji s tem, da vsled pomanjkanja vagonov ni mogla izvršiti dobav, katere je sklenila s kupci iz držav ob Sredozemskem morju izven Italije, ki so letos prvič sklenili v Sloveniji večje kupčije. Škoda, katero je železniška uprava s tem povzročila lesni industriji na denarju in trgovskem ugledu, ne bo mogla nikdar povrniti ter bi bilo pravilno, da se napram težko prizadetim interesentom oprosti, mesto da zahteva od njih predloge za povišanje tarife. Dohodke, katere potrebuje za ravnovesje svojega budžeta, si mora železniška uprava zasigurati z rednim in točnim obratovanjem in pomnoženim prometom.

Dne 26. septembra t. l. popoldne in 27. septembra predpoldne se je vršila nato specialna debata. Najpreje se je razpravljalo o tarifi za drva za kurjavo. Zastopniki železnice so povdarjali, da sedanja tarifa za drva ne krije niti režijskih stroškov ter da se mora z ozirom na veliki primanjkljaj železnice vsekakor povišati. Interesenti so branili sedanjo tarifo in predvsem zahtevali, da se ne sme spremeniti sedanja tarifa za drva ter izuzetna tarifa za prevoz drv v Vojvodino in Srbijo.

Glede prevoza hlodov so interesenti zahtevali od železniške uprave, da uveljavi že davno obljubljeno znižanje tarife za dovoz hlodov na žago. Besedilo o uporabi izuzetne tarife 5. naj se istočasno spremeni v tem smislu, da se ta izuzetna tarifa uporablja pri dovozu hlodov ne samo na žage, temveč tudi v tovarne za predelavo lesa. Nadalje naj se ista ugodnost dovoli za dovoz telegraf-

DRŽAVNA TROŠARINA NA BLAGO IZ ČOKOLADE IN NA ČOKOLADNE BONBONE.

Generalna direkcija davkov je odločila, da se blago, navedeno pod tarifno številko 134, št. 3 splošne carinske tarife (blago, popolnoma ali deloma iz kakaove mase, čokolade in njenih nadomestkov) mora smatrati za čokoladne bonbone, za katere je plačati 425 Din državne trošarine za 100 kg.

skih drogov v tovarne za impregniranje. Interesenti so pristali na to, da se površi tarifa pri izvozu hlodov. Zastopniki ministrstva so nadalje zahtevali, da se dvigne tarifa za gradbeni les, ki predstavlja poleg drv za kurjavo glavni kontingent prevoza. Interesenti so po dolgi razpravi konečno predlagali, da se naj hrastov les, ki ima znatno višjo ceno, loči od ostalih vrst rezanega lesa ter da se more tovarnina za hrastovino povišati za 5%. Slična diferenciacija naj se izvrši pri pragovih in dogah.

Glede lesnega oglja so interesenti predlagali znižanje izvozne tarife za 50 odstotkov. S tem bi bila zajamčena produkcija lesnega oglja rentabilnost ter bi se omogočil izvoz v večjih količinah. Ker se izdeluje približno iz petih vagonov drv en vagon oglja, bi imela pospešitev produkcije oglja za naravno posledico nazadovanje produkcije drv in seveda tudi prevoza istih, tako da bi železnica v bodoče prevažala mesto drv v večjih količinah lesno oglje in to po tarifi, ki bi bila tudi po 50% znižanju vsekar rentabilna.

Zastopnik Zveze industrijcev je zahteval, da se zniža tarifa za doge za cementne sodčke, ki tarifirajo sedaj po specialni tarifi 2., ter za deske za zaboj, ki tarifirajo do dolžine pod 1.25 m in 20 mm debeline po tarifi C, preko teh dimenzij pa po specialni tarifi 2. Iz Slovenije se dobavljajo take deske večinoma v Split ter znaša oddaljenost iz Kranja oziroma Škofje Loke do Splita 565 oziroma 556 km, tovarnina pa 60% do 70% vrednosti blaga. Ti produkti se izdelujejo izključno iz manj vrednega lesa, katerega ni mogoče drugače izkoristiti ter znaša cena desk komaj 170 dinarjev za kubični meter. Predlagal je uvedbo povlaščenega vozarinskega stavka 24. Upravičeno je upanje, da bo železniška uprava na ta predlog pristala.

Nadalje je zahteval, da se uvede reekspekcija iz manipulacijskih skladišč. Večje lesne tvrdke v Sloveniji kupujejo rezan les tudi od manjših kmečkih žag, ki se dovažajo na zbiralna skladišča in po izvršeni potrebni manipulaciji šele odpremi dalje. S tem, da ne prizna železniška uprava domačim tvrdkam ugodnosti reekspekcije, favorizira tuje tvrdke, ki nakupujejo les v Sloveniji in ga izvažajo na zbiralna skladišča preko meje

ter tako izkoriščajo možnost reekspekcije na inozemskih železnicah.

Pričakujemo, da se bo Tarifni odbor, upoštevajoč važnost lesne industrije ter uvažujoč nevarnost, ki preti našemu izvozu po vsaki obremenitvi lesne produkcije potom povišanih železniških tarif, odločno uprli zahtevi železniške uprave po povišanju tarif preko onih skrajnih mej, na katere so pristali interesenti ter da bo podpiral želje interesentov po znižanju tarife za one predmete, katerih produkcija je vsled sedanje visoke železniške tarife ovirana in deloma celo onemogočena.

Trgovina.

Izvoz jaje, fižola, gob itd. Neka italijanska eksportna tvrdka želi stopiti v stike s tukajšnjimi izvozniki za kanadarnetna jabolka, fižol, suhe gobe itd. Interesenti dobijo naslov v tajništvu »Sreskega gremija trgovcev v Celju« (prosimo, da se pazi na natančen naslov gremija), kamor se naj nemudoma obrnejo.

Ljubljanska borza.

Tečaj 1. oktobra 1928.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	22:80	22:86
Berlin 1 M.	13:5575	13:5875
Bruselj 1 belga	—	7:9150
Budimpešta 1 pengő	—	9:9258
Curiah 100 fr.	1094:10	1097:10
Dunaj 1 šiling	8:0012	8:0312
London 1 funt	275:73	276:53
Newyork 1 dolar	56:8350	57:0350
Paris 100 fr.	—	222:40
Praga 100 kron	168:37	169:17
Trst 100 lir	296:45	298:45

UMETNA SVILA.

Zastopniki vseh znanih podjetij umetne svile (Comptoir des Textiles Artificielles, Courtaulds, Glanzstoff, Enka, Snia Viscosa itd.) so ustanovili »mednarodni urad za standardiziranje umetnih nit«. Ta urad ima namen, da določi enotne norme v raznih panogah umetnosvilene industrije ter enotno trgovsko postopanje.

PREMOG IN PETROLEJ.

Strokovni list piše: Petrolej je dobil v zadnjih desetletjih prav poseben in nepričakovan pomen. Svetovna njegova produkcija je znašala v preteklem letu 1927 1260 milijonov barrelov (sodčkov po 151 hl) proti 385 milijonom v letu 1913. Po prvih odkritjih v Pennsilvaniji v letu 1859 se je produkcija začela le počasi dvigala; a razširjenje uporabnih namenov petrolejskih stranskih produktov je omogočilo večjo produkcijo. Pozneje je porabo stranskih produktov močno pospeševal tudi hitri razvoj plovbe, aviatike in zlasti avtomobilstva. Petrolejski produkti so premo kot kurivo deloma izrinili.

Vzporedno z dvigom petroleja gre padec premogovne produkcije, ki je doseglja šele leta 1926 predvojno višino 1350 milijonov ton. Sedaj se javlja seveda tudi pri petroleju nadprodukcija, zlasti tedi, ker se otvarjajo vedno novi viri. V marsičem so interesi petrolejskih in premogarskih interesentov skupni; v obeh snoveh obstoji nadprodukcija, ki se more odstraniti samo potom mednarodnega sporazuma. Producenti premoga imajo sedaj že orožje v rokah, s katerim bi eventualno mogli zastaviti nadaljno prodiranje petroleja. To je premogovna hidracija, oziroma dobivanje bencina in olja iz premoga. Tehnično je ta problem že rešen in je Standard Oil — kakor že vemo — sklenila tozadeven dogovor z nemško I. G. Farben. Naprave za pretvarjanje premoga v tekočine se nahajajo že v Nemčiji, Angliji, Japonski itd. oziroma jih otvarjajo; in po mnenju nemških strokovnjakov obstoji morebitna možnost, da bodo mogle po preteku nekaj let kriti te dežele svojo potrebo na petrolejskih produktih potom premoga.

* * *

NEMŠKO AVTOMOBILSTVO.

Nemška avtomobilna industrija se je v tekočem letu v konkurenčnem boju z inozemsko industrio nadalje uveljavila. Prodaja osebnih avtomobilov je bila v prvih osmih mesecih za 40 odstotkov boljša kot lani v istih mesecih. Po tehniški kvaliteti so danes nemški avtomobili komaj še za ameriškimi. A Nemci hočejo doseženo kvaliteto še izpopolniti. Razvojne možnosti nudi da-

nes v prvi vrsti motor. V spoznanju tega dejstva prehaja nemška avtomobilna industrija v rastočem obsegu k gradbi voz z osmimi cilindri. Tvrdka Horch se je že davno specializirala na ta tip in je dosegla s tem najboljše uspehe v inozemstvu. Njenemu zgledu je sledilo v zadnjem času več drugih večjih tvrdk. Imenujemo tvrdke Hansa, Wanderer, Adler, NAG, Brennabor. Tudi največji dve nemški avtomobilni tvrdki Opel in Daimler-Benz sta se odločili za zgradbo 8-cilindernih avtomobilov, dočim je produciral doslej Daimler-Benz le vozove s šestimi cilindri, Opel pa s štirimi in šestimi. Razume se, da pride osmerocilinderni motor v poštev le pri težjih vozovih v ceni s ca 9000 do 10.000 mark. In prav v tej ceni je bila prodaja nemških voz za inozemstvo doslej velika. Dalje se zdi, da je ta tip za eksport sam posebnopripraven. Tekmovanje posameznih tvrdk prinaša zmeraj boljše izdelke.

Denarstvo.

Nemški državni dolgovi. V spomenici o državnih dolgovih, ki jo je te dni nemškemu parlamentu predložilo državno finančno ministrstvo, je znašal 31. decembra 1927 ves nemški državni dolg 7660 milijonov državnih mark, od kojih odpade 6757 milijonov mark na notranje dolgove, ostanek pa na zunanje (Dawesovo posojilo).

Nemški državni proračun. Nemški državni finančni minister je predložil parlamentu končno besedilo državnega gospodarskega načrta za leto 1928. V rednem proračunu so se nasproti prvotnemu načrtu zvišali dohodki in izdatki na 9528:6 milj. mark. Ravnovesje v proračunu je omogočeno vsled zvišanja carinskih dohodkov od 1050 na 1200 milijonov mark ter vsled zvišanja davka na tobak od 760 na 780 milijonov mark.

Industrija.

Nova pota angleške premogovne industrije. Pogajanja med zastopniki premogovnikov iz vseh angleških, waliških in škotskih premogovnih okrajev se nadaljujejo. Beremo, da bo morda zaključek teh pogajanj pomenil popolnoma novo pot v zgodovini angleškega premogarstva ter s tem tudi v zgodovini angleške industrije sploh. Govorijo o ta-

Ivan Hribar:

126

Moji spomini.

Ko sem bil некоč zopet prišel k baronu Haerdtlu, dejal mi je, kaj ko sem vstopil, hlastno: »Herr Buergermeister, machen Sie Frieden mit dem Landespräsidenten! In Ihrem eigenen Interesse rate ich Ihnen diess.« (Gospod župan, izmirit se z deželnim predsednikom. V Vašem lastnem interesu svetujem Vam to.) Odgovoril sem mu, da po vsem, kar se je zgodilo, z deželnim predsednikom ne morem več občeovati tako, kakor prej, češ da se je že pred septembrskimi dogodki pokazal prevelikega strankarja, med njimi pa da je dokazal popolno nesposobnost za svojo visoko službo. Vlada je s početka tudi res mislila odpoklicati barona Schwarza, toda imenitna zaslomba, ki jo je mož imel, bila je povod, da ni mogla proti njemu nastopiti, kakor bi bila rada.

Te okolnosti bile so dr. Šušteršiču dobro znane. Zato je strankinim pristašem v Ljubljani naročil, naj se glede presojanja septembarskih dogodkov ločijo od naprednjakov. Sam, ki je prej rohnel proti Schwarzu in ga je javno napadal z zarobljenimi izrazi, stopil je sedaj na njegovo stran. Le-ta je torej, dasi bi — kakor bo iz kasnejših mojih navedb razvidno — itak ne bil odlezel, dr. Šušteršičevo izpremenjeno — ako ne celo medsebojno dogovorjeno — taktiko smatral za največjo svojo oporo.

Dr. Šušteršič je že davno imel namen uničiti, oziroma oslabiti narodnonapredno stranko. Ker se nisem udal njegovim vabilom, da se ločim od dr. Tavčarja ter na ta način v narodnonapredni stranki zanetim medsebojne boje, skušal mi je delati križe in težave, kjerkoli je bilo le mogoče. Njegovi taktiki je odgovarjalo, da so pristaši Slovenske ljudske stranke uprizarjali semtertje demonstracije pred kazino. Zato, da je meni delal neprilike, šefe mu je bil kot organizator teh demonstracij dobrodošel pomočnik.

Sedaj je dr. Šušteršič izprevidel, da je mogoče doseči več. Namenil se je bil prepričati zopetno mojo potrditev za župana. Vedel je pa dobro, da je sam zato preslaboten. Zato je kaj hitro spoznal, da bi mu kranjski Nemci in nemškutarji mogli biti dobrodošli pomočniki. Saj jim je moje županovanje zaradi moje narodne odločnosti bilo bodoče trn v peti.

41. Prizadevanja za imenovanje jugoslovanskega ministra rojaka.

15./IV. 1912.

V teh spominih omenjeni stiki s českim narodom, niso ostali brez posledic tudi na političnem polju. Česki poslanci jeli so se živahno zanimati za naše razmere. Tem večje je bilo to zanimanje, čem več je česko časnikanstvo pisalo o bratranju Slovencev s Čehi. Na ta način je nastalo pri českih poslancih v državnem zboru razpoloženje, ki je slovenskim poslancem, kadar so bili sami preslabi, omogočalo iskati pomoči pri českih tovariših. V mnogih slučajih so jo tudi našli.

Še več. Mi smo bili preslabi, da bi si bili izvajali zastopstvo v vladi. Česki narod pa je bil po svojem številu, svoji davčni moči in svoji prosvetljenosti takšna moč, da so celo s kurjo slepoto udarjeni avstrijski državniki navsezadnje prišli do prepričanja, da mu morajo dati zastopstvo v osrednji vladi. Čim so prišli česki ministri v vlado, dobili smo v njej tudi mi zagovornike. Saj so bili v vladi prej že tudi Poljaki, toda leti niso imeli umevanja za naše težnje in potrebe, ker poljski in slovenski narod nista imela nikakršnih medsebojnih stikov in ker v Poljakih slovenska ideja sploh ni nahajala odziva.

Drugeče Čehi. Dr. Pražák je bil, ki je nam Slovincem dal slovensko uradovanje pri sodiščih, za katero so se bili naši poslanci preje leta in leta brezuspešno borili. On nam je še le na višja mesta v sodstvu imenoval Slovence. Do njega so vse boljše in važnejše službe bile v rokah Nemcev ali pa narodnih odpadnikov, ki so se navadno obnašali ostudneje od rojenih Nemcev.

Ministri dr. Kaizl, dr. Fiedler in Trnka so nam v osebnih zadevah, ki so politično bile najobsežnejše važnosti, storili veliko uslug in tudi stvarno so izdali marsikako odločbo, ki je bila za nas velikega pomena. — In česki ministri rojaki: dr. Rezek, dr. Žaček, dr. Pacák in Prašek bili so tako rekoč tudi naši ministri. Ne le poslanci, temveč celo slovenske stranke same so se obračale do njih in so z njihovim posredovanjem često prišle do izpolnitve svojih želja.

Toda le bolj v zadevah, ki niso bile politicum. V političnih zadevah so namreč nemški ministri pazili, da ovirajo delovanje českih ministrov, ako se je le količkaj izmikalo iz okvirja »rojaštva«. Dr. M. Rezek se je bil iz lastnega nagiba zanimal za poslovenjenje ljudskega šolstva na Koroškem. V osrednji vladi je

bilo razpoloženje, da se južnokoroške osnovne šole vrede pedagoškodidaktičnim razmeram primerno. To je pomenilo poslovenjenje ondotnih ponemčevalnic naših koroških bratov. Minister Rezek je imel že tudi po sklepu ministerskega sveta pooblastilo, da se pelje na Koroško, prouči razmere in poda o stvari poročilo. A tu je posegla vmes naša žurnalistika. Kakor nam je ta, v današnjem življenju tako važna institucija, vsled lova po senzacijah in ponašanja se s prvovrstnimi informacijami prizadejala že marsikako — in to dokaj občutno — škodo, tako je bilo tudi tu. Minister Rezek poučil je zapuno o stvari poslanca dr. Naceta Žitnika. Dobri minister pri tem ni pomislil, da v Žitnikovi notranjosti polje dvojno življenje, poslanstvo in novinarstvo. Skratka: poslančevo novinarsko pero zarsbela je zanimiva novica in ni se mogel ubraniti skušnjavi, da plod te srbečice pošlje v Ljubljano. Učinek je bil katastrofalen. »Slovenec« prinesel je »senzacionalno« poročilo o nameri vlade glede osnovnega šolstva v slovenskem delu Koroške in — ministerstvo je preklicalo dr. Rezku dano pooblastilo.

Dr. Rezek me je bil kasneje некоč opozoril, da se to vprašanje sedaj ne da več premakniti z mrtve točke drugače, ko po jugoslovanskem ministru rojaku in da bi naša taktika imela pred vsem iti za tem, da si ga izbojujemo, češ da bi bilo to za nas tudi v splošnem velikega pomena. Če to ne, pa naj bi se vsaj českemu ministru rojaku izposlovala avtorizacija, da zastopa v vladi tudi Slovence. Isto mi je leta 1907. dejal tudi dr. Pacák, s katerim sem bil v jako tesnih stikih.

Ko sem postal državni poslanec, posredoval sem некоč v dveh z narodnopolitičnega stališča za nas silno važnih imenovanjih pri pravosodnem ministru. Naprosil sem, našega rojaka dvornega svetnika dr. Jančiča Babnika, naj v smislu moje intervencije upliva na referenta dvornega svetnika dr. Holzknechta. — Dne 15. avgusta 1907 pisal mi je dr. Babnik, da ste »obe zadevi postali politični, ter ne odločujejo zgolj resortni oziri in razlogi, temveč politični, glede katerih pa nima besede niti justični minister sam ne, ampak le minister predsednik in minister rojak. Akt pojde torej ante expeditionem od nas vsekako v Gosposke ulice in pri ministru predsedniku bo zastopal nemško stališče ekscelencja Prade, našega stališča pa tam na odločilnem mestu — ne bo zastopal nihče, ker ministra rojaka nimamo, ekc. Pacák pa dosedaj ni opravičen uradno posegati vmes tudi pri slovenskih stvareh, kakor je to njegova naloga za česke zadeve.

kozvani »narodni shemi« v nasprotju z dosedanjo »distriktno organizacijo«. Ves svet zasleduje ta pogajanja z vso pozornostjo.

Ameriški avtomobilni eksport v prvem polletju. Iz Newyorka pišejo: Avtomobilni eksport iz Zedinjenih držav je v tekočem letu zopet zelo narasel. Ves eksport avtomobilov s posameznimi deli vred je dosegel v prvem letošnjem polletju vrednost 260 milijonov dolarjev, kar pomeni proti isti dobi lanskega leta dvig 17,4% in proti prvemu polletju leta 1926 celo dvig 42,8 odstotkov. Izvoz osebnih avtomobilov je narasel od 159.781 kosov v vrednosti 117.200.000 dolarjev v prvi polovici lanskega leta na 194.309 kosov v vrednosti 140.200.000 dolarjev v prvi letošnji polovici; izvoz tovornih avtomobilov pa od 54.749 kosov in 34.600.000 dolarjev na 58.957 kosov in 40.900.000 dolarjev. Druga polovica leta obeta biti še uspešnejša.

RAZNO.

Bolgarija bo zopet naročila poljedelske stroje. Pred začetkom poletnih parlamentarnih počitnic je pooblastilo bolgarsko sobranje poljedelskega ministra, da nakupi s posredovanjem Bolgarske poljedelske banke v Sofiji za 110 milijonov levov poljedelskih strojev. V razpisu, ki je sledil temu sklepu, je nakupila Bolgarska poljedelska banka pri domačih in inozemskih tvrdkah za 60 milijonov levov strojev, ki so jih povečini že prepustili kmetiskemu prebivalstvu. Ko bodo prodani oziroma oddani zadnji naročeni stroji, kar pričakujejo za konec oktobra, bo izvedla Poljedelska banka novo licitacijo za nabavo poljedelskih strojev v znesku 50 milijonov levov, da dovoljeni kredit popolnoma izrabi.

Poljski pridelek. Po pristojnih varšavskih poročilih je poljski žitni pridelek povprečno nad srednjedober, in zlasti glede rži ugodnejši kot v zadnjih treh letih. Samo pridelek pšenice bo najbrž približno tak kot je bil lani. Pridelek rži cenijo letos na najmanj 59 milijonov metrskih stotov napram 56½ milijonom v lanskem in 50 milijonom stotom v predlanskem letu. Ker znaša poljski rženi pridelek nekako četrtino vsega evropskega rženega pridelka, se bo dvig poljske ržene produkcije poznal gotovo tudi pri oblikovanju cen na inozemskih trgih. Tudi ječmena in ovsa bo več kot lani in več kot v povprečnosti zadnjih treh let. Če le ne bodo prehitro prodali, kakor so enkrat že naredili.

Japonci kupili ruske petrolejske vrele. Otok Sahalin je od rusko-japonske vojske nadalje razdeljen na dva dela, na severni ruski in na južni japonski del. Povsod je dosti petroleja, zlasti pa na severu, kjer se nahaja celo petrolejsko jezero, ki kar usahniti neče. Sedaj bemo, da je sklenila neka japonska petrolejska družba s sovjetsko vlado pogodbo, glasom katere prevzame družba potom nakupa vso petrolejsko produkcijo ruskih vrelecev na Sahalinu. Da bo izkoriščanje bolj racionalno, bodo poslali na Sahalin izkušene delavce iz kavkaškega petrolejskega okraja pri Bakuju in je oddelek teh delavcev že prispel na Sahalin.

Avstrijska Narodna banka ustanavlja zavod za združeno gospodarsko kontrolo.

Poljska papirna industrija je ustanovila nov sindikat za izključno prodajo svilenega papirja vseh vrst.

Skandinavski novena zveza je na vidiku in so se na konferenci v Oslo že posvetovali o nji. Poleg pravih treh skandinavskih držav je zraven tudi Finska. V oktobru se bodo zopet posvetovali in bodo nato sklepe predložili posameznim parlamentom.

Tudi lov na kite se izplača. Velika norveška družba, ki lovi kite v Rossovem morju doli na jugu, izplačuje iz čistega dobička 20-odstotno dividendo, pa je zelo veliko odpisala.

Uvoz strojev v Grčijo je od avgusta naprej pod carino; pa pravijo, da bodo carino kmalu zopet odpravili in da bo uvoz zopet prost.

Dresdenska banka je imela v prvi letošnji polovici 25% več prometa kot v prvi lanski polovici.

Tendenco na bombaževem trgu, ki je bila v zadnjem času v znamenju padanja, se je preokrenila in je sedaj v znamenju dviganja.

Delnice češkoslovaške d. d. Solo so v zadnjem času v znamenju dviganja. To spravljajo v zvezo z namenom družbe, da se napravi stabilizacijska bilanca.

Vereinigte Stahlwerke se pogajajo z National City Co. o najemu posojila v znesku 20 milijonov dolarjev. To je v zvezi s posojilom 100 milijonov mark za Jugoslavijo. Poleg Ver. Stahlwerke hočejo pritegniti v kupčijo z Jugoslavijo na vsak način tudi še A. E. G.

Iz naših organizacij.

Knjiga o poslovanju SUZOR-a. Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu izda tiskano poročilo o svojem in o poslovanju krajevnih organov za prvih pet let svojega obstanka. Knjiga bo ob-

segala okrog 650 strani in bo vsebovala članke o posameznih osnovnih vprašanjih socialnega zavarovanja, službeno poročilo o poslovanju osrednjega urada za zavarovanje delavcev in njegovih krajevnih organov, številne slike, kartograme in diagrame, tabelarne preglednice in imenik članov samouprave ter vseh nameščencev in zdravnikov SUZOR-a in njegovih krajevnih organov. Knjiga bo v kratkem dotiskana in se bo začela razpošiljati v najkrajšem času. Cena knjige je Din 100.—. Ker je vsebina knjige od velike važnosti v pogledu socialnega zavarovanja in bo iz nje razvidno vse ogromno in važno delo osrednjega urada in okrožnih uradov, je želeli, da se knjiga razširi med one sloje, ki so najbolj interesirani na delovanju teh zavodov. Posamezni naročniki iz trgovskih krogov naj blagovolijo javiti svoje naročilo pisarni Zveze trgovskih gremijev v Ljubljani.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignanih je bilo: 13 konjev, 8 bikov, 152 volov, 245 krav in 5 telet, skupaj 423 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu 25. septembra 1928 so bile sledeče (za 1 kg žive teže): debeli voli Din 7-75 do 8, poldebili voli 6-75 do 7-50, plemenski voli 6 do 6-50, biki za klanje 4-25 do 9, klavne krave debele 6-75 do 7, plemenske krave 5-50 do 6, krave za klobasarje 4 do 4-50, molzne krave 5-75 do 6-25, breje krave 5-75 do 6-25, mlada živina 7 do 7-25. — Prodalo se je 279 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 76 komadov. **Mesne cene:** volovsko meso 10 do 18, telečje meso 15 do 22-50, svinjsko meso sveže 15 do 30.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Mašinsko odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 3. oktobra t. l. ponudbe glede dobave železa za avtogensko varenje, 10 ton livarskega koksa; do 4. oktobra t. l. glede dobave masti za menjala, kostnega olja, kolomaza, vazelina, raznih barv, minija, grafita, krede, emajl-laka, terpentina, sikativa, nadalje glede dobave 1000 komadov dermatin-obročkov, raznega jekla in vijakov; do 5. oktobra t. l. glede dobave croupon-usnja ter glede dobave Bourdonovih cevi za manometre; do 6. oktobra t. l. glede dobave brzinomerilnih trakov, raznih lopat, žice, gumijevih cevi, vijakov, armatur za razsvetljavo, prizmatičnih stekel, senčni-

kov za svetilke, škripcev za svetilke itd.; do 8. oktobra t. l. glede dobave lesenih ročajev za armature. — Saobračajno-komercialno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 4. oktobra t. l. ponudbe glede dobave raznega pisarniškega materiala (pereniki, svinčniki, radirke, autografični papir, sukanec v narodnih barvah, ravnila, razni papir itd.); do 5. oktobra t. l. glede dobave raznih tiskovin ter glede dobave impregniranih drogov za helioforke; do 10. oktobra t. l. glede dobave prozornih šip in 3000 komadov sirkovih metelj. — Gradbeno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 5. oktobra t. l. ponudbe glede dobave plinomerov; do 9. oktobra t. l. glede dobave ščetk, čopičev, brusnih kamnov, lesenih kladiv, mizarskih strgul, žaglinih listov itd. ter glede dobave pločevine, žice, žičnikov, železa, krtač, čopičev, raznih barv za slikanje, laka, terpentina itd.; do 13. oktobra t. l. pa glede dobave raznega mehkega lesa. — (Pogoji so na vpogled pri posameznih odeljenjih.) — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 8. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 100 komadov karbidnih svetilk; do 9. oktobra t. l. glede dobave 20.000 kg ovsa, razne žice in 300 komadov žarnic; do 10. oktobra t. l. glede dobave jelovih desk. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 13. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 800 kg karbida; do 15. oktobra t. l. pa glede dobave manesmanovih cevi. — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 10. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 1000 m rudečega platna. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 15. oktobra t. l. pri Ministrstvu vojske in mornarice, odelenje za mornarico v Zemunu, glede dobave 1 motornega čolna. — Dne 15. oktobra t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odelenje v Beogradu, glede dobave 30.800 kg svilenega papirja. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 15. oktobra t. l. se bo vršila pri Mašinskem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 10.000 komadov samotne opeke. (Pogoji so na vpogled pri istem odeljenju.)

Prodaja. Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 15. oktobra t. l. ponudbe za prodajo bukovih polen. (Predmetni pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecijsko blago
raznovrstno žganje,
moko in deželne pridelke. - Raznovrstno
rudninsko vodo.
Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z
električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

VINOCET
tovarna
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega vina.
Tehnično in higijenično
najmoderneje urejena
kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna:
Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.
Zahtevajte ponudbo!

Pristal in pravi **Kavčkov** in pravi
FLORIAN
Rastlinski želodčni liker
znan in preizkušen kot zanesljivo
sredstvo pri nad 20 let,
izboljšuje in dobavlja
EDINOLE
Rastlinska destilacija »FLORIAN«
(Izdelovalno Edmund Kavčkov)
družba z o. z. v Ljubljani
Gospodarska cesta št. 18 (Kolona)
Vsaka pristna steklenica je opremljena
z originalnim podpisom:
Za pristnost jamčim:
Edmund Kavčkov
Vsega se posreduje, ki se prodaja
izmed pristnega
Kavčkovskega »Floriana«!

TRG.-IND. D. D.
TISKARNA MERKUR
Ljubljana
Gregorčičeva ul. 23
se priporoča za tisk
vsakovrstnih tiskovin
za trgovino, obrt
in industrijo ter za
urada, društva i. t. d.
Lastna
KNJIGOVEZNIKA
Telefon 2822

Hmeljska komisijska družba J. LAVRIČ & Cie., STRASBOURG 4, V. M. aux vins, je **vsem hmeljarjem in trgovcem** na razpolago z vsemi informacijami glede izvoza na francoski in belgijski trg ter za komisijsko prodajo. Tranzitna skladišča. Brzjavljivi: Lavrič, Strasbourg. Telefon: 15-19 in 49-27.